

Romské obyvatelstvo a vybrané aspekty stomatologické péče ve vyloučených lokalitách

prof. MUDr. Tatjana Dostálová, DrSc.¹, MBA, RNDr. Hana Eliášová, Ph.D.¹, MDDr. Eliška Šedivá¹,
doc. MUDr. Vlasta Merglová, CSc.², prof. MUDr. Milan Macek, DrSc., MHA³

¹Stomatologická klinika dětí a dospělých, 2. LF UK a FN Motol, Praha

²Stomatologická klinika LF UK Praha, FN v Plzni

³Ústav biologie a lékařské genetiky, 2. LF UK a FN Motol, Praha

Je známo, že romská populace má problémy s přístupem k efektivní léčbě a mnohokrát se setkává s diskriminací kvůli strukturálním bariérám v přístupu ke zdravotnickým službám, a proto mohou těmto službám i nedůvěřovat. Cílem naší studie bylo vyhodnotit systémy, u kterých je největší pravděpodobnost, že zapojení romské komunity bude účinné při posilování důvěry ve zdravotnické služby, a to zejména ve stomatologii. Vzhledem k tomu, že stav chrupu ovlivňuje kvalitu života, není možné péči o chrup zanedbávat. Sociální a zdravotní péče jakožto základní pilíře prevence (tj. dentální hygiena, dieta, aplikace fluoridových přípravků, případně remineralizace skloviny) by měla vytvářet specializované týmy zahrnující zubní lékaře, praktické lékaře pro děti a dorost/dospělé a v neposlední řadě i rodiče pacientů. Na konkrétních příkladech ukazujeme, jak lze jasnou a jednoduchou edukací tuto situaci zlepšit. Hlavními výstupy naší studie jsou doporučení pro praxi, která mohou být základem budoucích strategií dentální terapie.

Klíčová slova: romská populace, sociální a zdravotní péče, zubní hygiena, dieta, aplikace fluoru, remineralizace skloviny, vyloučené lokality.

Roma population and selected aspects of health care

Generally, the Roma population has problems with treatment options and often experiences discrimination due to structural barriers when accessing health services and for that reason may mistrust those services. The aim of our study is to evaluate the most efficient systems for the engagement of the Roma community aimed at enhancing trust in health services, mainly in the field of dentistry. Since the overall state of dentition significantly affects the quality of life, it is not possible to neglect dental care in excluded localities. A combined social and healthcare approach that represents the basic pillars of prevention (comprising dental hygiene, diet, application of fluoride preparations, and possibly remineralization of the enamel) should create specialized teams including dentists, general practitioners for children and adults, including parents of patients. As we show in specific examples, clear and simple education could markedly improve this situation. The main outputs of our study are recommendations for practice which form the basis for future dental therapy approaches in excluded localities in Czechia.

Key words: roma, social and health care, dental hygiene, diet, fluoride application, enamel remineralization, excluded localities.

Úvod

Evropští Romové pochází z Indie z indické kasty dalitů, kteří představují nejnižší stupeň stavovsko-kastovní hierarchie v Indii. Z indického subkontinentu odešli před cca 1 500 lety, ale jejich migrace do Evropy je popsána až od 3.–10. století (1). Putovali nejprve do

Byzantské říše, v 11. století přešli do oblasti současného Íránu, odtud na Kavkaz a poté do dnešního Rumunska. Ve 12. století se rozptýlili po celé Evropě. Název „cikán“ má původ v řeckém slově „Atsinganoi“, kterým toto etnikum nazývali v Byzantské říši. Vychází z legendy o pouti v Egyptě, kterou naplnili

ve formě pokání za to, že jednou opustili křesťanství. Výsledky genetické studie ukazují na společný původ evropských Romů z jediné zakladatelské populace. Vysoká míra homozygotity v romské populaci svědčí o její dlouhodobé genetické izolaci a vysoké míře příbuzenských sňatků (2).

prof. MUDr. Tatjana Dostálová, DrSc.
Stomatologická klinika dětí a dospělých, 2. LF UK a FN Motol, Praha
Tatjana.Dostalova@fnmotol.cz

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2023;24(2):98-101
Článek přijat redakcí: 26. 1. 2023
Článek přijat k publikaci: 1. 2. 2023